

VAN NATURE

Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

JACQUES VAN DER NEUT

www.boswachtervanderneut.nl

Van 1988 tot en met 1992 zette Staatsbosbeheer 42 bevers uit in de Biesbosch. Inmiddels is de bever in het ons omringende rivierengebied niet meer weg te denken. Vanwege die succesvolle terugkeer vervullen de forse knagers een hoofdrol in het drieluik van natuurfilmer Cees van Kempen.

Hoofdrol voor de bever

DORDRECHT | Natuurfilmer Cees van Kempen uit Nieuw-Vossemeer maakte voor de VARA een drieluik over soorten die het na een moeilijke periode weer goed doen in onze natuur.

Natuurlijk is er in de serie van Van Kempen ook aandacht voor de bever. Momenteel liggen er bijvoorbeeld in De Biesbosch al meer dan 100 burchten. Van Kempen koos voor Tiengemeten. „Ik wilde het doen en laten van een beverfamilie op het riviereiland Tiengemeten in beeld brengen,” zegt Van Kempen. „Als je het over een eiland hebt, dan gaat het ook automatisch over varen. In overleg met Natuurmonumenten kon ik er mijn bootje stallen, zodat ik op eigen gelegenheid naar ‘mijn’ burcht kon. Het ging daar om een grote burcht, tussen de wortels van een behoorlijke wilg, met holenstelsels en tunnels. Hier en daar waren ook gaten ontstaan.”

In zo'n natuurlijke holte zat Van Kempen op een keer geheel onverwachts oog in oog met zijn hoofdrolspelers. „Ik was bezig het installeren van een (bewegings)camera, toen er plotseling een beverwijfje opdook en vlak voor mijn neus nota bene haar vier jongen ging zogen. Ik zat er bijna bovenop!”

Sporen

Op allerlei manieren laten bevers hun sporen, zoals glijbanen, vraat en burchten in het gebied achter.

◀ Een bever zien vraagt geduld, de sporen zoals vraat en burchten zijn vooral 's winters goed te vinden. Een oude burcht kan een meter of 5, 6 lang zijn en zo'n 2 meter hoog.

Door bladdragende bomen en struiken zijn burchten in de zomer nagenoeg onvindbaar. Najaar en winter bieden de beste kansen om zo'n imposant onderkomen te vinden. Een burcht die al lang in gebruik is kan een meter of 5, 6 lang worden en soms wel 2 meter hoog. In de herfst lappen de bevers hun burchten op. Er zijn dan talrijke sporen te vinden van gesjouw met modder. Met die drab smeren ze de kieren en gaten dicht.

Bevers houden geen winterslaap, zij blijven actief. In deze tijd van het jaar groeien er echter geen kruiden of verse twijgen, het vreten aan bomen is daardoor dagelijkse kost. Als zo'n boom is omgehaald dan strippen de bevers de bast eraf. Op de oevers liggen her en der kale boomskeletten. Bevers verwerken de takken bij de bouw van burchten of dammen.

Voorraadkast

Af en toe steken de bevers ook bij de ingang takken in het water, als een soort voorraadkast. In De Biesbosch zie je dat niet vaak, bij binnendijs liggende burchten is dat wel eens vastgesteld.

Van Kempen wil vooral verhalende natuurfilms maken met mooi beeld. Hij vindt dat belangrijker dan droge documentaires met een opsomming van wat voor biologische feiten dan ook. In zijn drieluik komen ook de ijsvogel en de toren-

▲ Als een boom door bevers is omgeknaagd, strippen zij de bast eraf. De takken worden gebruikt bij de bouw van burchten of dammen.

valk aan bod. „De afgelopen 2 jaar heb ik keihard gewerkt om die drie films af te krijgen. Ik was er eigenlijk 7 dagen in de week zoet mee. Het maken van natuurbeelden is onlosmakelijk verbonden met wachten. Soms hoop je op bepaalde beelden, maar in de meeste gevallen sta je aan het eind van zo'n filmdag toch met lege handen. Dieren houden zich nu eenmaal niet aan scenario's.” Zo vaak op pad heeft toch ook zijn weer-slag op het thuisfront? „Dat kun je wel zeggen,” beaamt hij.

„Je kunt gerust stellen dat ik de laatste 2 jaar meer in de omgeving van ijsvogels en bevers heb geslapen dan bij mijn eigen gezin en met jonge, opgroeiende kinderen is dat best heftig.”

In het begin beschouwde Van Kempen zijn filmerij als hobby, maar wilde er ooit wel beroepsmatig mee aan de slag. Op zekere dag hakte hij de knoop door. „Ik had een

bedrijf in management consultancy, maar heb dat aan mijn collega's overgedragen waardoor ik mij volledig kon richten op het vervaardigen van professionele natuurbeelden en het produceren van natuurfilms.” Die carrièreswitch is opmerkelijk.

„Ja, overdag zat ik strak in het pak aan de vergadertafel en zodra de tijd het toeliet wisselde ik dat voor een oud kloffie met een stel laarzen en struinde ik buiten rond.” Het drieluik is inmiddels klaar en wordt vertoond op televisie. Heeft hij nog meer ideeën? „Ik heb bij wijze van spreken genoeg stof voor een dertigluik.

Maar nu eerst bijkomen van de inspanningen van de afgelopen jaren.”

De natuurserie wordt in Nederland door televisieomroep de VARA uitgezonden. Inmiddels is er ook begonnen met de internationale verkoop van de films.

Ik was 7 dagen in de week zoet met het maken van die drie natuurfilms

—filmer Cees van Kempen

▲ De bever is een op en top waterdier. Zijn lichaam is dan ook in alles aangepast aan het leven bij en in het water. Zo telt de vacht aan de buikzijde maar liefst 23.000 haren per vierkante centimeter. FOTO'S JACQUES VAN DER NEUT

DE TERUGKEER VAN

Drieluik op televisie

Natuurfilmer Cees van Kempen heeft met de VARA een contract gesloten voor de productie van een televisie-drieluik, met als titel *De Terugkeer Van...*

Hierin stelt de natuurfilmer iedere aflevering een dier (ijsvogel, torenvalk en de bever) centraal. *De Terugkeer Van de ijsvogel* is reeds uitgezonden. De aflevering over de torenvalk is vanavond te zien op NPO 1, 21.30 uur en op 4 december NPO 1, 21.30 uur staat de bever in de schijnwerper.

▲ Natuurfilmer Cees van Kempen achter zijn camera. FOTO CEES VAN KEMPEN